

ROBERT DICKSONS STIFTELSES

REGLEMENTE

OCH

DONATIONSHANDLINGAR

SAMT

INSTRUKTION

FÖR STIFTELSENS STYRELSES

BIBLIOTEKSNÄMND

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

Stiftelsens Reglemente	sid. 5
Donationshandlingen af år 1856	» 8
Föreskrifter vid 1856 års donation	» 9
Donationshandlingen af år 1859	» 11
Donationshandling angående lägenheten N:o 91 Enhör- ningen eller Claesholmen.....	» 13
Skrivelse angående donation till Göteborgs stads Folk- bibliotek	» 14
Utdrag af Herr James Dicksons testamente, i hvad det af- ser donationen till Göteborgs stads Folkbibliotek	» 15
Instruktion för biblioteksnämnden	» 17
Fru Emily Wijks donation år 1911	» 19

Stiftelsens Reglemente.

REGLEMENTE
FÖR
ROBERT DICKSONS STIFTELSE,

FASTSTALDT GENOM

KONGL. MAJ:TS NÅDIGA RESOLUTIONER

DEN 22 DEC. 1898 OCH DEN

24 JAN. 1902.

§ 1.

Stiftelsen, som erhållit sitt upphof genom de af grosshandlanden Robert Dickson, enligt gåfvobref den 28 Januari 1856 och den 15 Juli 1857, till förmån för arbetsklassen i Göteborg och Carl Johans församling gifna medel, har till ändamål att bidra till befordrande af sedlighet och gudsfruktan hos arbetsklassen i Göteborg, för hvilket ändamål stiftelsens tillgångar böra i första rummet användas till uppförande derstädes af sunda och väl försedda byggnader, som mot billiga villkor skola uthyras till bostäder åt välfredade, för arbetsamhet och ordentlighet kände, mindre bemedlade personer, företrädesvis gift arbetsfolk, hvarförutom sagda tillgångar äfven må till någon del användas till sådana inrättningar, som i öfrigt afse arbetsklassens förmån.

De villkor, under hvilka gåfvor och donationer till stiftelsen blifvit gjorda eller framdeles möjligen komma att göras, skola noggrant efterleivas.

§ 2.

De till stiftelsen gifna medel skola för ofvan angifna ändamål användas under skydd af stadsfullmäktige, såsom stiftelsens principaler och vårdare, samt jemte stiftelsens öfriga fasta och lösa egendom förvaltas af en styrelse af nio ledamöter, hvaraf en kassaförvaltare, hvilka af stadsfullmäktige utses, kassaförvaltaren för ett år samt de öfriga åtta ledamöterna för fyra år, sålunda, att årligen två afgå och två inväljas. Bland nämnda åtta ledamöter utse stadsfullmäktige en, för ett år i sänder, att vara kassaförvaltarens suppleant.

Afgående ledamot kan återväljas.

Den styrelsen tillkommande förvaltningen af såväl det stiftelsen tillhöriga Göteborgs stads folkbibliotek, hvilket inrättats af brukspatronen James Robertson Dickson och genom dennes testamente af den 14 Maj 1867 ställts under styrelsens för Robert Dicksons Stiftelse förvaltning och inseende, som de andra inrättningar af enahanda art, hvilkas förvaltning varder åt styrelsen anförtrodd, ombesörjes närmast af en inom styrelsen och af densamma vald nämnd i enlighet med instruktion, som af stadsfullmäktige, på förslag af styrelsen, ellet efter dess hörande, fastställles. Nämnden skall bestå af tre ledamöter, hvilka väljas för ett år i sänder, och skall valet, för erhållande af giftighet, godkännas af stadsfullmäktige.

§ 3.

För granskning af stiftelsens räkenskaper och förvaltning under det kommande kalenderåret välja stadsfullmäktige årligen tre revisorer med två suppleanter.

§ 4.

Styrelsen, som årligen för det löpande året utser inom sig ordförande och vice ordförande, sammanträder på ordförandens kallelse så ofta han anser det nödigt eller minst tre af styrelsens ledamöter derom hos honom framställa anhållan.

Vid tillfälligt hinder för ordföranden eller vice ordföranden föres ordet af den ledamot, åt hvilken sådant af de öfriga ledamöterna uppdrages.

För besluts fattande erfordras, att minst fem ledamöter i ärendes afgörande delta; och vid omröstning bestämmes beslutet af de flesta rösterna. Utfalla rösterna lika, gäller den mening, ordföranden biträder.

Vid sammanträde föres protokoll, som bör justeras vid nästa sammanträde eller i den ordning styrelsen bestämmer.

§ 5.

Beträffande förvaltningen af stiftelsens fonder och öfriga medel gäller:

att de göromål, för hvilka kassaförvaltaren ensam ansvarar, omfatta endast den egentliga kassarörelsen;

att placering af stiftelsens fonder och öfriga medel genom utlåning eller annorledes skall ske i enlighet med styrelsens till protokollet förda beslut å sammanträde, som blifvit utsatt medelst kallelse, innefattande, att fråga af dylik beskaffenhet dervid skall förekomma;

att stiftelsens kassa, så vidt ske kan, skall skötas medelst upp- och afskrifningsräkning med bankinrättning;

att stiftelsens värdehandlingar skola förvaras i brandfritt hvalf sålunda, att handlingarnes förvaringsrum må kunna öppnas endast medelst två olika nycklar, af hvilka kassaförvaltaren skall innehafva den ena samt en af de öfrige styrelseledamöterna den andra;

att styrelseledamöterna gemensamt ansvara för förvaltningen af stiftelsens angelägenheter, dock så, att för fattade beslut endast de blifva ansvarige, som i desamma deltagit, samt att, då något försummas eller obehörigen tillgöres af ledamot i uppdrag, som, med iakttagande af förestående bestämmelser, blifvit af styrelsen till honom ensam öfverlemnadt, han därför ensam ansvarar; och

att den styrelseledamöterna sålunda åliggande gemensamma ansvarighet omfattar, bland annat, värden och förvaringen af de värdehandlingar och medel, som tillhöra stiftelsens kassa och fonder, utan vidare inskränkning än som följer af den egentliga kassarörelsens uppdragande åt kassaförvaltaren.

§ 6.

Af behållna hyresafkastningen af stiftelsens byggnader afsättes årligen en tiondedel, för att genom styrelsens föranstaltande användas till beredande af andra sådana nyttiga och behöfliga inrättningar, som afse arbetsklassens förmån och förbättring i gudsfruktan, sedlighet och kunskaper, dervid dock är fästadt det bestämda villkor, att dessa inrättningar icke må blifva af beskaffenhet att deras tillvägbringande på detta sätt föranleder till befrielse från eller lindring uti afgifter, som det åligger samhället att utgöra, hvilket villkor likväl icke afser hinder för beredande af undervisningsanstalter inom stiftelsen för mindre bemedlade personers barn. Öfriga nio tiondedelar af denna behållning äro afsedda till byggnadsfond för uppförande af sådana byggnader, som i § 1 omförmälas, så länge behovet det kräfver, men göras därefter räntebärande, intill dess den sålunda samlade fonden uppgått till trehundra-trettio-tusen kronor, hvarutöfver densamma icke får ökas, utan skall öfverskjutande belopp äfvensom räntemedlen å fonden användas till samma ändamål som förstnämnda tiondedel af den behållna hyresafkastningen. Derest sedermera nytt behof af flera arbetarebostäder uppstår, fylles detta hvarje gång medelst nybyggnader i mån af tillgångar i byggnadsfonden, som derefter på nu föreskrifvet sätt ökas, intilldess den stigit till förenämnda summa.

§ 7.

Bestämmelser om beskaffenheten af de särskilda inrättningar, som enligt § 6 kunna ifrågakomma, meddelas af stadsfullmäktige, efter styrelsens hörande eller på dess förslag.

§ 8.

Uti särskild bok skall styrelsen låta anteckna alla donationer och gåfvor till stiftelsen, med upptagande i korthet af de villkor och förbehåll, som hvarje gifvare kan hafva till iakttagande vid förvaltningen föreskrifvit.

§ 9.

Styrelsen skall årligen, före Mars månads utgång, tillhandahålla revisorerne räkenskaperna för sistförflutna året, för att i vederbörlig ordning granskas. I händelse revisorerne finna anledning till anmärkning, bör styrelsen lemnas tillfälle att deröfver afgifva förklaring, hvarefter revisionsberättelsen inom Maj månads slut inlemnas till stadsfullmäktige, som besluta i fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.

§ 10.

Ändring i detta reglemente beslutas af stadsfullmäktige, efter styrelsens hörande eller på dess förslag. Sådan ändring blir dock icke gällande, med mindre än att densamma blir af Kongl. Maj:t till efterrättelse fastställd.

Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder.

OSCAR

(Sigill.)

Nils Claëson.

Donationshandlingen af år 1856.

Till Styrelsen öfver arbetare-bostäder i Göteborg.

En person, som önskar att få förblifva okänd, har anmodat mig att hos Styrelsen för arbetarebostäder här i Staden framlägga en af honom uppgjord plan till beredande af stora fördelar för stadens arbetareclass, under förhoppning att Styrelsen välvilligt skulle vilja åtaga sig verkställandet af densamma.

Denna person, som länge hyst den åsigt att en ibland de förmärsta orsakerna till den håglöshet och bristande omtänka som så ofta finnes hos arbetaren, härleder sig ifrån saknaden af ett treffligt hem, der han kunde utvila efter dagens mödor, samt derföre med stort nöje sett styrelsens bemödanden att verka i och för framgången af

en så nyttig sak, som uppförande af hus, der arbetaren, emot en billig hyra, kunde erhålla en sund och trefflig bostad, har beslutat, för att i sin mån verka till befrämjande af detta ändamål och i förhoppning att exemplet skall leda till efterföljd, att gifva en summa af *En Hundrade Tusen Riksdaler Riksmünt* till uppförande af *Arbetare-bostäder* uti Staden och på dess grund, enligt de föreskrifter som närslutne handling närmare stadgar. Gifvaren vill utbetala capitalet under åren 1856, 1857 och 1858 med en tredjedel hvarje år. Penningarne utlemnas i mån af behof enligt requisitioner af Styrelsen, och utbetalas af mig i enlighet med depositions bevis och förbindelse som öfverlemnas till Styrelsen.

Gifvaren hyser den förhoppning, att Stadens Styrelse, i betraktande af de stora fördelarne, som, uti en icke så aflägsen framtid, genom denna donation kommer att tillskyndas många af Stadens innevänare och derigenom medelbart hela samhället, skall kostnadsfritt upplåta tillräcklig lokal, jemväl för ett så stort antal hus som under en längre följd af år skola, genom afkastningens användande till ytterligare byggnader, kunna komma att uppföras.

Då gifvaren utaf ofvannämnde RD 100.000 Riksmünt äfven nu donerar en summa af 50.000 Riksdaler samma mynt till uppförande af arbetare bostäder inom Carl Johans församling, hvilka medel skola förvaltas utaf en, genom Konungens Befallningshafvande uti Göteborgs och Bohus Län utsedd Styrelse, har han härmed velat tillkännagifva sin önskan, att, i den händelse Staden och Carl Johans församling i framtiden blifva uti kommunalt hänseende förenade, Styrelsen öfver arbetarebostäder här i Staden då ville öfvertaga förvaltningen jemväl utaf de, genom donationsmedlen, uppförde bostäder inom Carl Johans församling.

Göteborg den 28 January 1856.

CHARLES DICKSON.

Med. Doctor.

Föreskrifter vid 1856 års donation.

Föreskrifter i afseende på förvaltning och användande af *Ett-Hundra-Tusen Riksdaler Riksmünt*, nu donerade af en person som vill förblifva okänd.

I.

Medlen förvaltas af härvarande *Styrelse för bostäder åt mindre bemedlade personer ibland arbetsklassen* i öfverensstämmelse med de föreskrifter hvilka här nedan varda meddelade, och skola särskildt bokföras, utan sammanblandning med Styrelsens öfrige räkenskaper.

2.

Medlen användas till uppförande utaf *Arbetare-bostäder* uti Götheborgs Stad och dess förstäder.

3.

Det beror af Styrelsen att bestämma storleken och beskaffenheten af de blifvande byggnaderne, och att uthyra lägenheterne till mindre bemedlade, men välfrejdade, för arbetsamhet och ordentlighet kände personer, företrädesvis gift arbetsfolk, dock bör i bostäderna rum upplåtas äfven för ett mindre antal kvinnor och enkör af god frejd.

Wid byggnadsföretagen skall sorgfälligt uppmärksamhet fästas vid grundens utdikning, aflopp för orenlighet, nödig luftväxling och allt annat som kan bidra till förbättringar i helsovårds afseende och tjena till föresyn vid uppförande af ändamålsenliga bostäder för arbetsclassen, och till att stadga öfvertygelsen och nyttan och nödvändigheten af sanitära anstalter. Så böra jemväl hyresbeloppet för lägenheterne bestämmas så billigt, att detta, jemte fördelen af sunda och trefliga bostäder, må förmå hyresgästerne till iakttagande af arbetsamhet och ordning, emedan i annat fall, och vid anmärkning emot hyresgästs eller hans husfolks förhållande i ett eller annat afseende, samt då varning en gång icke föranledt till rättelse, uppsägning skall ega rum till afflyttning ofördröjligen.

4.

Afkastningen utaf bostäderna, efter afdrag af underhålls och öfriga omkostnader, och af tio procent uti derefter uppkommande behållning, användes till uppförande af ytterligare bostäder, beträffande hvilka gälla samma bestämmelser som för öfrige byggnader. Då Styrelsen anser att så många bostäder blifvit uppförde, att hela den, till detta behof, afsedda afkastning icke behöfver dertill användas, bör denna afkastning, till så stor del, som icke begagnas till uppförande af ytterligare bostäder, användas till skolors inrättande och underhåll, i främsta rummet, och dernäst på sätt 6:te punkten bestämmer.

5.

Nyssnämnde tio procent af hyresbehållningen utlånas, genom Styrelsens försorg, emot fullgod säkerhet, och användes, så snart beloppet jemte räntorne derå härtill lemnar tillgångar, till inrättande och underhåll af behöflige skolor för barnen till de uti bostäderna boende äldre personer.

6.

Då behofvet af skolor blifvit fyllt, fortfares än vidare med afsättningen och förräntandet af meranämnde tio procent, och derutöver af så mycket af hyresafkastningen som Styrelsen icke anser vara behöflig för uppförande af bostäder, och användes dessa medel, i första rummet, till uppförande af en kyrka, derest sådan skulle finnas vara nödig, och vidare till beredande, efter Styrelsens bedömmande, af andra nyttige och behöflige inrättningar eller anläggningar till arbetsclassens förmån. Underhållet af hvad sålunda verkställes, bör, tillika med aflöningar m. m., bekostas af hyresmedlen för bostäderna, hvilkas antal vid den tiden icke torde vara ringa.

7.

Det borde vara en oeftergiflig pligt för hvarje Fabriksidkare, att med tjenliga rum förse alla hos honom antagne arbetare, för att sålunda uppfylla första villkoret för deras helsa och trefnad. Afsigten med nu ifrågavarande donation är ingalunda att frikalla Fabriksidkarne från denna pligt, som borde vara dem helig, och derfore må ej heller lägenheter uti de hus, hvilka uppföras till följd af donationen, uthyras till eller begagnas af fabriksarbetare, annorlunda, än undantagsvis, efter Styrelsens bepröfvande, vid särskildte bevakande omständigheter; dock utgör denna föreskrift icke hinder för sådan uthyrning till i öfrigt behörige personer, hvilka kunna hafva hemmavarande, vid fabrik anställda barn.

8.

Slutligen stadgas, att redovisning för Styrelsens åtgärder i anledning af donationsfonden bör afgifvas och granskas, samt vidare behandlas i enlighet med hvad som är, eller framledes kan varda, i desse afseenden förordnadt beträffande öfrige, under Styrelsens förvaltning, för närvarande stående medel och byggnader.

Götheborg den 28 January 1856.

efter uppdrag
CHARLES DICKSON.

Donationshandlingen af år 1859.

Till Styrelsen för *Arbetare-Bostäderna* i Götheborg.

Sedan vår allidne älskade Fader, Grosshandlanden Robert Dickson uti en den 15:de Juli 1857 daterad och till oss dess söner ställd skrifvelse yttrat sin önskan, att utom de af honom till uppförande

utaf Arbetare-bostäder uti Götheborg och Carl Johans församling den 28 Januari 1856 skänkte RD 150.000 Riksmünt, ytterligare till samma ändamål använda RD 180.000 samma münt, hvaraf för Arbetare-bostäder i Götheborg 120.000 RD och för Carl Johans församling 60.000 RD, med begäran, att om han icke redan under sin lifstid, antingen helt och hållet eller till någon del verkställt detta beslut, vi då efter hans död skulle bringa denna hans önskan till verkställighet, så få vi härmed, hvad gifvobeloppet till uppförande af Arbetare-bostäder uti Götheborg beträffar, för Styrelsen tillkännagifva det vi äro beredde att uppfylla vår Faders vilja, men tillåta oss att dervid framställa följande önskuingar angående denna och föregående Donation för samma ändamål.

1:mo. Då vår Fader medelst den ofvan omnämnda skrifvelse numera tillkännagifvit sig såsom den Anonyme Gifvaren af de år 1856, till Arbetare-Bostäders uppförande skänkte RD 150.000 Rmt, och då genom en ytterligare disposition till samma ändamål nu lemnas 180.000 RD eller tillsammans RD 330.000 Riksmünt, så finna vi denna donation så betydande, såväl genom dess belopp, som ännu mer genom det stora inflytande den, uti en icke så aflägsen framtid, bör utöfva inom detta samhälle, att vi derigenom känna oss uppmånade att uttrycka den önskan, att såsom en gård till vår hädangångne Faders minne och i afsigt att bevara detta minne till kommande tider uti ett samhälle der han lefvat och verkat från 20 års ålder till sin död, hans namn må förknippas med denna Donation. Till den ändan få vi anhålla att de genom denna Robert Dicksons donation stiftade Arbetare-bostäder må få namn af ROBERT DICKSONS STIFTELSE.

2:do. Då vi inse att det nuvarande, såväl för bostäderna i Götheborg som Carl Johans församling, gällande reglemente, behöfver något förtydligande uti vissa punkter, synnerligen i hvad sättet för afkastningens användande beträffar, och då desse behöflige förändringar äro mera maktpåliggande nu, sedan gifvan blifvit mer än fördubblad, så är det vår önskan att en revision utaf reglementet företages, och tillåta vi oss att föreslå att Styrelserne för Arbetare-bostäderna, så väl i Staden som i Carl Johans församling må anmodas att gemensamt utarbeta ett förslag till nytt reglemente för förvaltningen af Robert Dicksons Stiftelse, dervid Committéen uti sine öfverläggningar och beslut, böra ledas af de hufvudprinciper hvilka äro föreskrifne uti Gåfvobrefvet af den 28:de Januari 1856.

3:do. För att åt denna Stiftelse vinna den ytterligare helgd som Kongl. Majestäts Nådiga gillande utaf dess reglemente bör medföra, är det vår begäran att det nya reglemente som för Stiftelsen kommer att

upprättas, måtte till erhållande af Kongl. Majestäts Nådiga sanction i underdånighet insändas.

Slutligen få vi tillkännagifva, att den för Arbetare-bostäderna i Götheborg disponerade summa, Riksdaler 120.000 Riksmünt, får utaf dess Styrelse hos oss lyftas i mån af behof, hvarvid Styrelsen bör söka att så skyndsamt som möjligt sätta Gifvarens önskan, bostädernes utvidgande uti verkställighet. Medlen äro hos oss tills vidare inestående och draga ränta efter fem för hundra om året ifrån den 9:de December 1858, dock förbehålla vi oss rättigheten att, om vi så önska, innan medlen kunna blifva för nya bostäders uppförande behöflige, till Styrelsen utbetala desamma för att genom Styrelsens egen försorg förräntas.

Götheborg den 28:de Januari 1859.

JAMES DICKSON EDWARD DICKSON CHARLES DICKSON

Donationshandling angående lägenheten N:o 91 Enhörningen eller Claesholmen.

Sedan, till följe af en den 28 Januari 1856 gjord Donation, medel blifvit beredde för uppförande inom Carl Johans Församling här vid Staden, af arbetare bostäder och sådane jemväl blifvit uppförde å lägenheten N:o 91 Enhörningen eller Claesholmen kallad, belägen å Elfsborgs Kongs Ladugårds ägor, hvilken lägenhet jag af Herr Kaptenen Abraham Blix mig tillhandlat för 10.000 RD Banko samt deretter emot erlagd skatte köpeskilling 343 RD 36 s jemväl Banko, till skatte löst; så och efter det jag genom särskilte afhandlingar från sagde lägenhet, som enligt Kongl. Kammar Collegii för mig den 6 April 1857 utfärdade skattebref, innehåller 6 tunne- 16³/₄ kappland jord, afsöndrat och försålt, emot en sammanräknad köpesumma af 8.866 RD 32 s äfven Banko, till Herr Medicinæ Doktorn A. G. von Betzen och till Herr C. P. Wiman twänne tomtplatser, innehållande enligt kartor, upprättade af Stads Ingeniören Herr Löjtnanten C. J. Nyström, Doktor Betzens 9.003 qvadrat alnar och Herr Wimans 5.250 qvadrat alnar, gifver och skänker jag härmed till den Inrättning, som, på grund af sagde donation, är afsedd för uppförande af arbetare bostäder i Carl Johans Församling, det öfriga af förenämnde lägenhet N:o 91 å Elfsborgs Kongs Ladugård, Enhörningen eller Claesholmen kallad, samt afhänder mig och tillagnar Inrättningen såsom oåterkallelig gifva nämnde lägenhet, med undantag af de till Herr Doctor Betzen och Herr Wiman af mig försålde delarne deraf, samt ställer denna såmedelst donerade jord under förvaltning för Inrättningens räkning och lika med dess öfrige

egendom af den styrelse, som för bemälte Inrättning är, genom ofvanberörde donation, stadgad och förordnad; varande vid denna gifva fästade följande vilkor:

1:o) Jorden tillträdas med full äganderätt den 1 Januari 1859, från hvilken dag Inrättningen för arbetare hostädernas uppförande ansvarar, betalar och utgör den egendomen åliggande ränta samt öfrige skatter och besvär, men deremot åtnjuter de årliga afgifter som böra utgöras för de upplåtta tomplatserne inom Inrättningens område; börande räntan, som för hela egendomen utgjort 55 mans dagsverken om året, att betalas med 30 skill. Banko för hvarje, nu mera utgöres med 47 sådana dagsverken, sedan Doctor Betzen och Herr Wiman åtagit sig att tillhoppa erlägga afgiften för öfrige 8 dagsverken.

2:o) Då jag åt Herr Doctor Betzen till bruk och nyttjande, enligt honom lemnad skriftlig handling, upplåtit en del af den nu af mig donerade jorden, och denna icke kan för Inrättningens ändamål blifva erforderlig under närmast kommande tio år, äger bemälte Doctor, om han så önskar, att under sagde tid fortfarande innehafva den till honom sålunda upplåtta jorden, mot det han till Inrättningen betalar Femtio Riksdaler Rmt årligen, räknadt från sagde den 1 Januari 1859.

3:o) Alla kostnader för Chartering af detta gifvobref derest sådana skulle lagligen böra ske, äfvensom i och för gifvans lagfarande, vidkännes Inrättningen ensam.

Göteborg den 25 Oktober 1858.

CHARLES DICKSON.

På en gång närvarande vittnen:

JUSTUS TENGBERG.

J. E. LITHMAN.

Skrifvelse angående donation till Göteborgs stads Folkbibliotek.

Till Styrelsen för »Robert Dicksons Stiftelse» i Göteborg.

Undertecknade utredningsmän uti framlidne Brukspatronen och Ridderen James Dicksons Sterbhus få härmed jemte bifogande af bestyrkt transsumt af bemälte Herr Brukspatrons testamente, tillkännagifva att vi äro beredda att, i enlighet med testamentets föreskrift, till Styrelsen för Robert Dicksons Stiftelse utbetala det donerade kapitalet, RD 100.000 Riksmünt jemte ränta å fem procent från och med den 4 Juli 1873 och torde Styrelsen godhetsfullt lemna oss besked när den önskar att erhålla penningarne. Göteborg den 16 September 1873.

CHARLES DICKSON.

AXEL DICKSON.

Utdrag af Herr James Dicksons testamente, i hvad det afser donationen till Göteborgs stads Folkbibliotek.

»Transsumerad afskrift.

Härmed förklarar jag min yttersta vilja vara, att vid min död med min efterlemnade egendom förfares på så sätt att densamma omhändertages af de tvenne personer hvilka enligt detta mitt förordnande äro utnämnde till testaments exekutorer och som derefter ega att, med samma makt och myndighet som mig sjelf tillkommer, min fasta egendom och lösören realisera och afyttra på det sätt de finna bäst och lämpligast, vare sig genom försäljning under hand eller på auktion, samt fordringar indriva.

Sedan skulderna blifvit betalda, likasom alla omkostnader för boets förvaltning och utredning, skall min behållna egendom användas på följande sätt:

§ 4.

Till det af mig här inrättade »Göteborgs Stads Folkbibliotek» gifver jag en summa af Ettihundratusen (100.000) Riksdaler Riksmünt att utbetalas då detta testamente vunnit laga kraft och löpande med fem (5) procents årlig ränta från min dödsdag, samt att emottagas och vidare förvaltas af »Styrelsen för Robert Dicksons Stiftelse» under hvilken styrelsens förvaltning och inseende den inrättning som benämnas »Göteborgs Stads Folkbibliotek» härmed ställes. I fråga om användandet af det bestämda beloppet, iakttages att minst två tredjedelar, eller RD 66.666 $\frac{2}{3}$ rmt skola anslås till uppförande, — på sådan plats inom stadens område, som Styrelsen anser tjenlig, — af en för biblioteket passande byggnad, hvars storlek och närmare beskaffenhet Styrelsen eger bestämna, och bör återstoden af det gifna beloppet utgöra en fond hvars ränteafkastning utslutande skall användas till husets och bibliotekets underhåll och det sednarens förökning i mån af tillgång.

Med närmare kännedom om min faders ädla syfte med bekostnad af den Stiftelse för åstadkommande af arbetarebostäder, som nu bär hans namn, samt hans lifliga önskan att så väl ekonomiskt som moraliskt gagna och höja arbetarklassen, anser jag mig befrämja hans afsigt, hvad för mig är en kär pligt, då jag härigenom vidare stadgar och förordnar att såväl den blifvande biblioteksbyggnaden som sjelfva biblioteket med dess tillhörigheter af alla slag, ej mindre hvad vid min död finnes än hvad vidare kan tillkomma, med tillhörande kapital, skall utgöra och betraktas såsom en »Robert Dicksons Stif-

telse» tillhörig och derunder lydande inrättning. I följd häraf eger merbemälda Styrelse att för bibliotekets vidmakthållande fatta de beslut och meddela de föreskrifter som må prövas lämplige och ändamålsenlige, fästade jag endast härvid det vilkor att biblioteket skall vara tillgängligt för hvarje ordentlig person, utan afseende å stånd och förmögenhetsvilkor, som önskar deraf sig begagna, samt att, då dess inrättande egentligen afsett arbetsklassens och de mindre bemedlades nytta och nöje, ingen afgift, vare sig för läsning på stället eller för böckers utlånande, får under någon förevändning affordras, utan skall bibliotekets begagnande vara afgiftsfritt.

§ 10.

Till utredningsmän i mitt bo och exekutorer af detta testamente utnämner och förordnar jag härmed min broder Charles Dickson och min kusin Axel Dickson.

Göteborg den 14 Maj 1867.

JAMES DICKSON.

Att Herr Brukspatronen och Riddaren James Dickson vid sundt och fullt förstånd samt frivilligt förklarar förestående Testamente, hvars innehåll ej blifvit oss delgifvit, innefatta hans yttersta vilja och detsamma egenhändigt underskrifvit, intygas af oss dervid på en gång närvarande vittnen. Göteborg som ofvan.

C. F. EWERT.

A. A. LANGELL.

I egenskap af närmaste arfvingar till framlidne Brukspatronen och Riddaren James Dickson, godkänna vi hans ofvanskrifna testamenteriska förordnande och afsäga oss all rätt till klander emot detsamma. Kolboryd, Lerums socken den 12 Juli 1873.

EDUARD DICKSON.

CHARLES DICKSON.

Broder till den aflidne.

Broder till den aflidne.

WILLIAM AIRTH.

Halfbroder.

På en gång närvarande vittnen:

A. G. LARSSON, Trädgårdsmästare, Kolboryd.

M. MATTSSON, Rättare på Kolboryd.

Från originalhandlingens rätteligen transnumeradt och afskrifvet; betygar.

Göteborgs Rådhus den 1 Sept. 1873.

Ex officio:

J. A. LINDEGREN.

Instruktion för biblioteksnämnden.

INSTRUKTION

FÖR

STYRELSENS FÖR ROBERT DICKSONS STIFTELSE
BIBLIOTEKSNÄMND

§ 1.

Styrelsens för Robert Dicksons stiftelse biblioteksnämnd skall bestå af tre ledamöter jemte en suppleant, hvilka af styrelsen väljas för ett år i sänder, och skall valet, för erhållande af giltighet, godkännas af stadsfullmäktige.

§ 2.

Biblioteksnämnden utser inom sig årligen en ordförande. Nämnden sammanträder, på ordförandens kallelse, så ofta han finner det nödigt, eller de öfriga ledamöterna eller ordföranden i styrelsen för Robert Dicksons stiftelse därom göra framställning. För att beslut må kunna fattas, fordras, att tre ledamöter skola vara tillstädes. Vid omröstningen eger hvarje ledamot en röst.

§ 3.

Biblioteksnämnden eger:

att till styrelsen för Robert Dicksons stiftelse inkomma med förslag till antagande och afskedande af föreståndare och betjening vid de olika folkbiblioteken, som blifvit ställda under nämndens vård;

att uppgöra ordningsregler för biblioteken, särskildt innefattande bestämmelser rörande läsning på stället och hemlån;

att besluta om anskaffande af böcker, tidskrifter och tidningar samt de allmänna grunderna för böckernas inbjudning;

att tillse, att bibliotekslokalerna jemte inventarier befinna sig i tillbörligt skick;

att årligen före den 1 Oktober till styrelsen för Robert Dicksons stiftelse inkomma med förslag till utgifts- och inkomststat för biblioteken för det kommande året; samt

att i öfrigt vidtaga de åtgärder, som synas kunna befordra institutionernas förkofran och utveckling.

§ 4.

För den närmare tillsynen öfver folkbiblioteken utser styrelsen för Robert Dicksons stiftelse inom eller utom biblioteksnämnden en biblioteksinspektör; och skall valet, för erhållande af giltighet, godkännas af stadsfullmäktige.

Biblioteksinspektören eger:

att ombesörja bokinköp och bokinbindning enligt biblioteksnämndens beslut;

att lemna föreståndare och betjening nödig anvisning i fråga om bibliotekens skötsel;

att tillse det föreståndarne behörigen katalogisera inkomna böcker och att ombesörja katalogernas tryckning;

att genom besök i de olika bibliotekslokalerna förvissa sig om biblioteksreglementets noggranna tillämpande och särskildt att öfvervaka lånerörelsen;

att i öfrigt verkställa nämndens beslut;

att föra protokoll vid nämndens sammanträden;

att till biblioteksnämnden inkomma med förslag till sådana åtgärder, som synas kunna befördra bibliotekens syftemål; samt

att årligen genom styrelsen till stadsfullmäktige ingifva en berättelse öfver folkbibliotekens verksamhet.

§ 5.

Derest biblioteksinspektören icke tillhör biblioteksnämnden, eger han att vid nämndens sammanträden deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten, med rätt för honom att, när han så önskar, få sin från nämndens beslut afvikande mening autecknad i protokollet.

§ 6.

Ändring i denna instruktion beslutas af styrelsen för Robert Dicksons stiftelse efter biblioteksnämndens hörande eller efter dess förslag. Sådan ändring blifver dock icke gällande med mindre än att densamma blifver af stadsfullmäktige fastställd.

Fru Emily Wijks donation år 1911.

Till Ordföranden i Styrelsen för Dicksonska Folkbiblioteket,
Häradshöfdingen och Riddaren Ernst Bring, Göteborg.

Med kännedom om den vid Dicksonska Folkbiblioteket ständigt växande frekvensen från allmänhetens sida, och de ökade utgifter för nyanskaffning af böcker samt underhåll af desamma, hvilket däraf blifvit en naturlig följd, får jag härmed såsom gåfva till Biblioteket öfverlemna kr. 25.000 i Bergslagsbanans Intressenters Obligationer, vid hvilken gåfva jag fäster den önskan, att densamma må allt framdeles förvaltas under benämning »Emily Wijk's född Dickson fond för Bibliotekets underhåll», hvaraf den årliga afkastningen användes på sätt här ofvan är antydt.

Göteborg d. 1 Mars 1911.

EMILY WIJK
född Dickson.